

LBRIS

We know
books

Deepti Kapoor

Epoca viciului

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

LITERA

București

NEW DELHI, 2004

Cinci oameni ai străzii zac morți pe marginea Centurii Interioare a metropolei New Delhi.

Sună ca începutul unui banc sadic.

Dacă asta și e, lor nu le-a spus nimeni.

Mor în locul unde au adormit.

Aproape.

Corpurile le-au fost târâte zece metri de Mercedesul venit cu viteză care a sărit peste bordură și i-a făcut fărâme.

E februarie. Ora trei dimineața. Șase grade afară.

Cincisprezece milioane de suflete se ghemuiesc în țărână ca să doarmă.

O pâclă subțire, sulfuroasă căptușește străzile.

Unul dintre morți, o fată, Ragini, avea optsprezece ani. Însărcinată în cinci luni. Soțul ei, Rajesh, de douăzeci și trei de ani, dormea alături. Amândoi cu burta în sus, înfolfiți cu șaluri groase peste creștete și picioare, arătând ca niște cadavre oricum, dacă nu puneai la socoteală semnele care-i arătau a fi vii, rucsacul sub cap și sandalele potrivite grijuliu lângă brațe.

O întorsătură crudă a sorții: cuplul cu pricina a sosit doar de ieri în Delhi. Refugiindu-se alături de Krishna, Iyaad și Chotu, trei muncitori itineranți proveniți din același district din Uttar Pradesh. Zi de zi, acești bărbați se trezeau înaintea să se crape de ziuă ca să bată drumul până la Company Bagh, la centrul de repartiție, încercând

să facă un bănuț din orice slujbă se găsea – bucătar la o dhaba, tonetă cu mâncare, ospătar pe la nunți, muncitor în construcții –, după care trimiteau paralele înapoi în sătucul lor, plătind pentru shaadi, nunta unei surori, școala unui frate, medicamentele unui tată. Trăiau de pe-o zi pe alta, de pe-o oră pe alta, salahori săraci, zbatându-se pentru supraviețuire. Întorcându-se să se culce la apus în locul acesta pustiu, pe marginea șoselei de centură, aproape de Nigambodh Ghat. Pe lângă maghernițele demolate din Yamuna Pushta care le-au fost odată cămin.

Însă ziarele nu zăbovesc asupra acestor trei bărbați. Numele lor se fac nevăzute în zori, odată cu stelele.

O dubă de poliție cu patru agenți sosește la locul accidentului mortal. Se dau jos și văd corpurile. Văd și mulțimea gălăgioasă, frământată, care înconjoară acum mașina. Cineva încă e înăuntru! Un tânăr, stând cu spatele drept ca o scândură, cu mâinile încleștate pe volan și ochii închiși, cu pleoapele strânse. E mort oare? O fi murit așa? Polițaii împing în lături gloata și se uită în interior. „Doarme?“, zice către colegii lui un agent. Cuvintele fac ca șoferul să întoarcă încet capul și, ca un soi de monstru, să deschidă ochii. Agentul își mută iute privirea, aproape sărind cât colo de la sperietură. Figura netedă și arătoasă a șoferului are ceva grotesc. Ochii îi sunt ostili și sălbatici, însă în afară de asta nu i s-a clintit nici un fir de păr. Agenții deschid portiera, flutură năbădăioși din bastoane, îi poruncesc să coboare. La picioarele lui e o sticlă goală de whisky, Black Label. Omul e zvelt, genul care se duce la sală, poartă bluză și pantaloni de poplin cenușiu, părul îi e dat impecabil cu ulei, cărarea, aranjată la milimetru. Dincolo de duhoarea de whisky se simte un alt iz: parful Davidoff Cool Water, nu că polițaii ar avea habar.

Au habar de următoarele: tipul nu e bogătan, nu-i avut deloc, ci mai degrabă un facsimil, un tip purtând însemnele bogăției: se află în serviciul ei. Hainele, aspectul îngrijit, mașina nu pot ascunde originea sărmană a nașterii sale; mirosul ei e mai tare decât orice băutură spirtoasă ori colonie.

Da, e un servitor, un șofer, un mânător, un „băiat“.

O versiune bine hrănită, îmblânzită, a ceea ce zace fără viață pe asfalt.

Iar mașina nu e Mercedesul lui.

Ceea ce înseamnă că i se poate produce durere.

Se vaietă cu suspine, în legea lui, cât îl trag agenții afară. Se încovoie de șale și vomită pe mocasini. Un polițai îl lovește cu bastonul, îl saltă pe picioare. Altul îl percheziționează, găsește portofelul, găsește un toc gol de pistol, găsește o cutie de chibrituri cu emblema unui hotel pe nume Palace Grande, descoperă un teanc de bani ținut laolaltă într-un clips, douăzeci de mii de rupii cu totul.

- Al cui e automobilul?

- De unde au apărut banii ăștia?

- De la cine i-ai furat?

- Ai crezut că pleci la o plimbărică?

- A cui e băutura?

- Chutiya, javră, unde-i arma?

- Rahat cu ochi, pentru cine lucrezi?

În portofel are o carte de alegător, un permis de conducere și trei sute de rupii. Actele îl prezintă drept Ajay. Numele tatălui e Hari. S-a născut pe 1 ianuarie 1982.

Și Mercedesul? E înregistrat pe numele unui oarecare Gautam Rathore.

Polițaii se strâng la sfat: numele sună familiar. Și adresa asta, Aurangzeb Road, vorbește de la sine. Doar cei bogați și puternici locuiesc acolo.

- Chutiya, latră un agent de poliție cu actele mașinii în mână. E șeful tău?

Însă tânărul numit Ajay e prea beat ca să răspundă.

- Târâtură, i-ai luat mașina?

Unul dintre polițaii trece într-o latură și se uită de sus la morți. Ochii fetei sunt deschiși, pielea i s-a albăstrit deja de la frig. Sângerează prin locul dintre picioare unde a fost odată viață.

La secție, Ajay e dezbrăcat și lăsat gol-puşcă într-o încăpăre rece și fără geamuri. E așa de beat, că leșină. Agenții revin, aruncă peste el apă rece ca gheața. Se trezește răcnind. L-au pus pe un scaun și-i apasă umerii de perete, îi desfac picioarele. O agentă se cocoată cu tălpile pe coapsele lui până ce i se oprește circulația sângelui și el scoate un muget de durere și iarăși leșină.

Până în ziua următoare, cazul capătă greutate. Oroarea a pus stăpânire pe media. La început vine vorba despre fata gravidă. Canalele de știri o bocesc. Însă nu a fost, în viață, nici fotogenică și nici doldora de promisiuni. Așa că atenția se concentrează pe ucigaș. O sursă confirmă că automobilul este un Mercedes înregistrat pe numele lui Gautam Rathore, și informația devine știre - omul e un stâlp al scenei sociale din Delhi, jucător de polo, povestitor iscusit de anecdote și prinț cu autentic sânge albastru, primul și singurul fiu al unui membru al Parlamentului, Maharaja Prasad Singh Rathore. A condus Gautam Rathore vehiculul? e întrebarea de pe buzele tuturor. Dar nu, n-are cum, alibiul său e inatacabil. Noaptea trecută era plecat din

Delhi, în vacanță. S-a cazat la un hotel de lux de lângă Jaipur. Locul în care se află acum este necunoscut. A emis însă o declarație în care se arată îngrozit de evenimente și trimite condoleanțe rudelor îndoliate. Șoferul, dezvăluie nota trimisă presei, a început doar de puțin timp să lucreze pentru el. Pare să fi luat Mercedesul fără știrea lui Gautam. Pare să fi șterpelit whiskyul și Mercedesul și să fi ieșit să dea ilicit o tură.

Un comunicat al poliției confirmă următoarele: Ajay, angajat al lui Gautam Rathore, a furat o sticlă de whisky de la domiciliul lui Rathore în vreme ce angajatorul său lipsea de acasă și a pornit să se plimbe cu Mercedesul, în cele din urmă pierzând controlul asupra vehiculului.

Relatarea de mai sus devine fapt.

E întărită de presă.

Se întocmește dosarul de trimitere în judecată.

Ajay, fiul lui Hari, este pus sub incidența Secțiunii 304A a Codului Penal Indian. Omor prin imprudență. Sentința maximă: doi ani.

Este trimis la un tribunal aglomerat, adus înaintea magistratului districtual. Magistratului îi ia două minute să-l trimită în arest preventiv, fără posibilitatea eliberării pe cauțiune. E transportat cu autobuzul, împreună cu alți deținuți, la închisoarea Tihal. Pușcăriașii sunt înșiruiți pentru procesare; se așază în rânduri posomorâte pe băncile de lemn, înconjurați de panouri cu reguli bătute în cuie în ghipsul umed și pătat al pereților. Când îi vine rândul, e dus într-un birouș înghesuit, unde așteaptă un funcționar și un doctor de închisoare, dotați cu mașină de scris, respectiv stetoscop. Posesiunile îi sunt iarăși întinse dinainte: portofelul, clipsul cu bani conținând douăzeci de

mii de rupii, cutia de chibrituri cu numele Palace Grande, tocul de armă gol. Banii sunt numărați.

Funcționarul ia creionul și începe să completeze formularul.

- Numele?

Deținutul se holbează la el.

- Numele?

- Ajay, zice abia auzit.

- Numele tatălui?

- Hari.

- Vârsta?

- Douăzeci și doi de ani.

- Ocupația?

- Șofer.

- Mai tare.

- Șofer.

- Cine ți-e patron?

Funcționarul înalță privirea peste lentile.

- Gautam Rathore.

Zece mii de rupii sunt luate din banii lui, restul i se înapoiază.

- Bagă-i la ciorap, zice funcționarul.

E procesat și trimis la Închisoarea Nr. 1, călăuzit pe întinderea curții către dormitoare, purtat pe coridorul umed și rece până la o celulă largă unde trăiesc înghesuiți ca sardinele alți nouă deținuți. De barele celulei atârnă haine ca pe o tarabă din piață, iar podeaua e acoperită cu saltele zdrențuite, pături, găleți, desagi, saci. O latrină mică, turcească, într-un ungher. Cu toate că n-a mai rămas pic de loc, gardianul cere să se elibereze o bucățică pentru el pe podeaua rece, lângă latrină. Însă nu există o saltea în plus. Ajay întinde pătura ce i s-a dat pe podeaua de piatră.

Stă cu spina lipită de perete și privirea agățată în gol. Vin câțiva tovarăși de celulă și își spun numele, dar nu reacționează, nu bagă de seamă nimic. Se ghemuiește și se culcă.

Când își revine în simțiri vede deasupra lui, în picioare, un bărbat. Bătrân, cu dinți lipsă și priviri care fug în toate părțile. Mai bine de șaiszeci de ani pe pământ, zice. Mai bine de șaiszeci de ani. E șofer de ricșă motorizată în Bihar, sau cu asta, cel puțin, s-a îndeletnicit afară. Așteaptă de șase ani să fie judecat. E nevinovat. Unul dintre primele lucruri pe care le rostește.

- Sunt nevinovat. Cică aș distribui droguri. Dar n-am făcut nimica. M-au prins unde nu trebuia. Un traficant era la mine în ricșă, a fugit, iar poliția m-a luat în locul lui.

Continuă întrebându-l pe Ajay de ce e învinuit, câți bani a reușit să dosească. Ajay îl ignoră, întoarce capul.

- Cum vrei, zice cu voioșie bătrânul, dar să știi, eu fac rost de chestii pe-aicea. Pe o sută de rupii îți mai aduc o pătură, pe altă sută de rupii îți fac rost de păpică mai bună.

- Lasă-l în treaba lui, răcnește un alt tovarăș de celulă, un băiat negricios și dolofan din Aligarh, care se scobește în dinți cu o bucată de neem. Nu știi cine-i asta, e Criminalul din Mercedes.

Silueta bătrânului se retrage.

- Arvind îmi spune, se prezintă grăsuțul. Zic ei că mi-am omorât nevasta, da' nu-s vinovat.

Afară, în curte, ora de plimbare. Sute de pușcăriași strângându-se laolaltă, buluc, din celule. Bărbații îl cântăresc din priviri. E, într-un fel, faimos. Au auzit cu toții de Criminalul din Mercedes. Vor să se holbeze mai de aproape, să-i judece ei singuri vinovăția ori nevinovăția, să vadă

cât e de dur, cât e de speriat, să decidă unde i-ar fi locul. Durează un minut numai să-și dea seama că e unul dintre nevinovați, un țap ispășitor pentru un șef bogătan. Unii încearcă să-i smulgă prețiosul adevăr. Ce i s-a promis ca să ia asupra lui beleaua? O prăjitură dulce de tot? Parale, când iese? Ori că au să-i trimită la școală băieții și fetele? Sau au luat-o pe partea cealaltă? I-au amenințat familia? I-au pus viața în pericol cumva? Ori poate nu e decât loial?

Reprezentanți ai găștilor care conduc închisoarea îl abordează în curte, la cantină, pe coridoare, îi solicită sprijinul, își vând marfa. Banda Chawanni, banda Sissodia, gașca Bedi, banda Haddi, clanul Atte. Temuta bandă Bawania. Gașca Acharya și băieții lui Gupta. În calitate de nevinovat, de om nedepins cu viața de infractor, îi va trebui protecție. Va deveni în scurtă vreme ținta extorcării dacă nu-și alege un clan; fără sprijinul unei găști, cât de curând vreunul are să-l violeze, un gardian o să-l transfere altundeva, singur cu alt deținut care-o să-și facă mendrele cu el, n-o să vină nimeni când se pune pe țipat. Și-o să-i ia tot, până la ultimul bănuț. Îi oferă povața asta înțeleaptă și neutră de parcă nu ei ar fi amenințarea. E tras încoace și încolo. „Câți bani ai? Intră în gașca noastră. Intră în gașca noastră și o să ai securitate.“ „O să ai mobil, pornografie, carne de pui.“ „O să fii scutit de botezul care ți se pregătește.“ „Intră la noi în bandă și poți să fuți, poți să iei cu japca.“ „Banda noastră e cea mai tare. Ai face bine să te alături până nu-i prea târziu.“ Ajay ignoră toate pledoariile. Când se întoarce în celulă, vede că pătura i-a fost luată.

Preferă, în orice caz, să fie singur și îndurerat. Oroarea acelor trupuri neînsuflețite nu-i dă pace, îi jelește în timp ce respiră. Refuză toate clanurile, întoarce spatele emisarilor și îmbierilor. Așa că a doua zi, lângă farmacie, îndată

după ce a fost chemat la examinarea medicală, îl înconjoară trei bărbați din altă celulă. Scot limbile și extrag lamele de ras pe care le păstrează în gură; se aruncă asupra lui, năpustindu-se să-i taie fața și antebrățele pe care le înalță în apărare. Primește ca penitență tăieturile, fără să schițeze vreun gest de durere. Apoi răbdarea, într-un sfârșit, i se curmă, se face țândări ca o ceașcă. Zdrobește cu podul palmei nasul întâiului atacator, apucă de cot brațul celui de-al doilea și i-l rupe din încheietură. Cu al treilea mătură podelele. Înhață o lamă și-o apropie de limba tipului, i-o despică pe mijloc, ținându-i fălcile căscate cu sila.

E găsit în picioare, lângă ei, stropit cu sânge și, cu pușcăriași urlând de durere, e aruncat cât ai clipi la carceră. Îl bat măr, îl anunță că-l așteaptă acolo un sejur îndelungat. Odată ce se închide ușa, se zburlește, mârâie și izbește pereții cu palmele și picioarele. Țipete fără limbaj. Cuvinte de neînțeles. Nu-și poate ține sub control lumea.

Își închipuie sfârșitul. Tot ce este și ce-a făcut. Dar nu. În următoarea dimineață, ușa este descuiată și înăuntru pășesc gardieni proaspeți. Îi cer să-i urmeze. Mai întâi are să facă un duș. Tremură golaș și expus. Când se apropie paznicii, strânge pumnii, se lipește de perete iarăși, gata de luptă. Gardienii se hlizesc și-i aruncă haine curate.

E dus în biroul directorului. O tavă cu bunătăți: fructe abia tăiate felii, paratha, lassi. O imagine a paradisului. Directorul îl îndeamnă să se așeze.

- Ia o țigară. Trage-o din pachet. A fost o greșeală. Mie nu mi s-a zis. Dacă mi s-ar fi zis, treaba asta nu s-ar fi întâmplat în veci. Chiar așa, n-a știut nimeni, nici măcar prietenii dumitale. Dar acum s-a schimbat macazul. Vei fi dus la prietenii dumitale acum. Vei fi liber, în anumite

limite. Și tărășenia cu tipii ceilalți, asta are să fie uitată complet. Ar putea fi chiar pedepsiți. Doar că i-ai pedepsit dumneata însuși, așa-i? Un spectacol pe cinste. A, și banii ăștia sunt ai dumitale. Era bine să fi spus ceva. Ar fi trebuit să lămurești situația. De ce nu ne-ai dat de știre?

Ajay se uită lung la fructe, la pachetul de țigări.

- Ce să vă spun?

Directorul penitenciarului zâmbeste.

- Că ești de-ai lui Wadia.

AJAY

(Cu treisprezece ani înainte)

1

Va trebui să ții seama că Ajay era doar un băiețel. De opt ani, malnutrit. Abia dacă știa să citească. Cu o privire scrutătoare în găvanele ochilor.

Familia lui era amărâtă. Dărămată de sărăcie. Trăind de pe-o zi pe alta într-o colibă căptușită cu iarbă uscată și folii de plastic, pe o movilă înălțată peste nivelul de inundație, la o aruncătură de praștie de deșișul de trestii, mai încolo de marginea de umbră a satului. Tata și mama erau vidanjori amândoi, râcâind căcatul de prin latrinele sătenilor cu bucăți de ardezie și cu mâna goală, cărând pe creștete coșuri de răchită al căror conținut era menit să fie lepădat ceva mai încolo. Urinând și defecând pe câmp, înainte de ivirea zorilor. Ușurându-se după lăsarea întunericului. Crescând legume prăpădite și frunzoase în dejecțiile împruțite. Bând apă sălcie de la o fântână de hăt departe, ca să nu polueze sursa comunității. Întinzându-le cât le e plapuma. Așa încât să nu cheme moartea asupra lor.

Mama lui Ajay, Rupa, e iarăși însărcinată.

Sora lui mai mare, Hema, paște capra.

Suntem în Uttar Pradesh-ul de Est. O mie nouă sute nouăzeci și unu.

Spre nord se ridică munții Nepalului.

Luna e vizibilă cu mult după ce s-a făcut ziuă.

Încă de la prima lui suflare, Ajay avea să fie bocit ca un mort.

2

E o mie nouă sute nouăzeci și unu, iar districtul se află în aprigă nevoie. Proprietarii de pământ din casta superioară și camarila lor prosperă. Băiatul bate zilnic drumul până la școala guvernamentală, o cocioabă veche și coșcovită; o speranță deșartă de beton fără uși; ochiuri de geam cu cadre de lemn crăpate, pline de așchii și găuri; încăperi prea mici pentru atâția mucoși cu părul pieptănat, dat bine cu ulei, uniforme ponosite, dar curate, luptându-se să-și țină într-un fir de ață rangul. Profesorul lipsește, adeseori beat, de multe ori trăgând chiulul, de multe ori primindu-și acasă salariul de funcționar al statului. Ajay e sărman, mai puțin decât sărman chiar, exilat în fundul clasei cu ceilalți Valmiki, cu Pasi și Kori, izgoniți, nebăgați în seamă. La prânz sunt puși să aștepte separat, pe pământ pietros, în vreme ce copiii din caste se așază în șir, cu picioarele încrucișate sub ei, pe platforma netedă și își iau masa pe frunze de bananier. Când ei termină de mâncat vine rândul celor fără de castă. Au porții mai mici, îndoitte cu apă. După prânz, Ajay e pus la muncă. Mătură dușumelele, culege de prin unghere căcați uscați, curăță excrementele de șopârlă de pe terasă. Într-o zi, lângă zidul despărțitor e găsit un câine mort, zace umflat, putred, mușcat de șarpe. E pus să lege cu o sfoară laba de dinapoi și să târască leșul de acolo.

Face drumul până acasă, câțiva kilometri în dogoarea după-amiezii, ca s-o ajute pe Hema cu capra. Trece de templul lui Hanuman, trece pe lângă băieții care joacă crichet. Se ține la distanță sigură. Acum trei ani

a făcut greșeala să culeagă o minge rătăcită și s-o arunce înapoi din toate puterile. Ceilalți s-au ferit de minge ca de lepră, iar Ajay a fost alergat pe întinsul câmpiei. A scăpat de ei traversând canalul de scurgere. I-au spus așa: „Mai atinge tu minge, și-ți ciopârțim mâinile și picioarele, le punem pe foc, iar pe tine te azvârlim în puț“.

E o mie nouă sute nouăzeci și unu, iar peste tatăl lui s-a abătut necazul. Capra lor, scăpată din pripon, a dat iama prin spanacul unei grădini din sat. Ajay și Hema o recuperează, dar proprietarul culturii a și aflat. Apare în aceeași seară împreună cu mai-marele satului, Kuldeep Singh. Kuldeep vine însoțit de o ceată de haidamaci întărâtați. În prezența lor, proprietarul terenului cere o explicație acolo unde n-ar fi suficientă nici una, în vreme ce tatăl lui Ajay, vânos și ciolănos, cere o iertare care nu se va ivi nicicând. Întâi se ocupă de capră. Parcă presimțindu-și soarta, animalul se stropșește, pufnește și-și apleacă spre ei coarnele, așa încât bătaușii șovăie. E nevoie să fie împinși la o parte de Kuldeep Singh, care își abate măciuca noduroasă peste capul caprei. Țeasta crapă, rumegătoarea e priponită în neant, cu picioarele surpate sub ea – arată, o clipă, ca un bebeluș străduindu-se să pășească. Kuldeep Singh îi pune genunchiul pe cap și-i retează beregata cu cuțitul. Întărâtați de sângele fierbinte, bătaușii trec la tatăl lui Ajay. Îl trântesc la pământ, îl țintuiesc de umeri și genunchi și-l croiesc pe rând cu bețe de bambus la tălpi, urcând apoi, plini de râvnă, spre glezne, gambe, genunchi, pânțece. Îl lovesc cât îi țin puterile în burtă, în piept, peste brațe. Nevasta și fiica țipă tare, se jeluiesc, îi imploră să se oprească. Ajay o rupe la fugă, dar e prins și ținut bine de Kuldeep Singh. Mâinile cele grele îl înhață de umeri. În nări îi ajunge un iz de tabac,

băutură și parfum înăcrit. Ajay răsucește capul, ridică ochii spre cerul rozaliu, însă Kuldeep Singh i-l întoarce cu de-a sila, să se uite.

Tatăl lui e cuprins de febră, oasele i se învinețesc în amurg. Dimineața, deznădăjduită, mama lui apelează la cămătarul local, Rajdeep Singh, implorându-l să-i dea destul cât să-și ducă soțul la spitalul de stat care se află la douăzeci de kilometri distanță. Rajdeep Singh îi acordă două sute de rupii, cu dobândă de patruzeci de procente, după o negociere umiltoare.

Când Rupa ajunge la spital, doctorii refuză să-i interneze bărbatul dacă nu-și primesc în avans arginții, toată suma. Iau o sută cincizeci de rupii și-l leapădă apoi într-un salon, nebăgat în seamă. Alunecă din această lume la miezul nopții. Văduva târăște de una singură înapoi trupul prin beznă, legat de o sanie de lemn, și revine acasă în zori. Fiindcă în locul de îngropăciune al satului li se refuză accesul, îl incinerează ei înșiși, cu ulei uzat și cioate de lemn, întocmindu-i un rug aproape de coliba lor. Nu e destul lemn ca treaba să fie dusă la capăt. Duhoarea e de neîndurat. Sapă o groapă puțin adâncă pe lângă desișul pădurii și-i îngroapă acolo rămășițele pârjolite.

A doua zi, oamenii lui Rajdeep Singh apar să-i amintească mamei lui Ajay de datorie. Haidamacii o înconjoară pe sora lui Ajay, schimbă comentarii libidinoase, sugerează de ce-ar trebui ea să se apuce. Ajay veghează din ascunziș, tăcut, pitit în lanul din vecini. În pământul crăpat de sub talpa lui e un gândac. Își acoperă urechile ca să stăvilească țipetele și strivește insecta sub picior. Apoi o ia la fugă. Când se întoarce, două ceasuri mai târziu, sora lui suspină într-un ungher al colibeii și mama lui ațâță focul.

Câteva ore după aceea, thekedarul – furnizorul local de forță de muncă – apare în ușa. Își prezintă condoleanțele și, cunoscându-le starea vrednică de plâns, propune să le achite el însuși datoria, cu totul. Îl pot răsplăti într-un fel simplu, onorabil.

3

Ajay n-are nici un cuvânt de spus. În dimineața următoare, înainte să se facă lumină, e împins pe platforma unei camionete Tempo cu trei roți, unde se mai află opt băieți pe care nu i-a mai văzut în viața lui. E un vehicul vechi, cu cabină hodorogită și, la spate, o cușcă unsuroasă al cărei acoperiș se cascadează spre cer, așa că încărcătura umană poate să vadă, însă nu cutează să scape. Ajay nu are nimic pe lume în afară de boarfele lui vechi și o pătură jegoasă. Mama și sora lui se țin la distanță, apoi se întorc și pleacă. Motorul mârâie la ralanti pe pământul bătătorit de lângă canal. Apoi antreprenorul urcă în cabină, urcă și asistentul lui și se depărtează de degetele tot mai lungi ale luminii, pe drumul hopuros, către o zare neagră, străpunsă de stele. Ajay stă catatonie printre băieții posaci și scuturați de frisoane. O mână de pături le ține cu greu de cold. Se strâng unii în alții în partea dinspre cabină a cuștii, uitându-se înspre răsărit, privind-și căminele cum se micșorează în urmă, așteptând zorii.

Se opresc la o dhaba aglomerată, puțin înainte să răsară soarele, ca să urineze. Un neon absent adună în jur molii fremătătoare. Pe gurile camioanelor aflate la popas scapă aburi. În câteva minute doar, cerul s-a făcut albicios și reliefurile se deslușește. Pe autostradă huruie vehicule. De cealaltă parte se întind, în păclă, lanuri de grâu. Asistentul antreprenorului, un individ

așos, negricios și ciupit de vărsat, cu o mustață răsucită, fața alungită și ochi înguști, deschide cușca în spate. Îi avertizează să nu fugă cât îi mână către șanț să se pișe, iar ca să se asigure că așa vor sta lucrurile, se aține în spatele lor, jucându-se cu cuțitul. Ceața se întinde și se îngroașă, soarele se ivește scurt, un disc alburiu de argint, apoi dispare. Iarăși încuiați în remorcă, băieții primesc *roti* și *chai*, în vreme ce thekedarul și asistentul său iau loc la una dintre mesele de plastic din față și comandă *aloo paratha*.

Acesta este momentul.

Unul dintre băiețandrii din cușcă, cu piept îngust și păr creț, până acum pasiv, saltă de la locul lui, escaladează cușca, se aruncă de pe platformă. A atins pământul și-a luat-o la sănătoasa înainte ca oricine să poată reacționa, gonește spre dosul dhabei, mâini se întind instinctiv să-l apuce, însă băiatul le alunecă printre degete și sare peste mormane de gunoi, apoi peste canalul de scurgere împutit și ajunge pe câmpul ascuns de păclă. Asistentul antreprenorului sare în picioare de îndată, răsturnând scaunul de plastic când se ia după el – fuge pe lângă toalete, se aruncă și el peste șanț, își trage cuțitul din teacă. Apoi și bărbatul și băiatul se fac nevăzuți. Camionagiii, lucrătorii de la benzinărie, băieții urmăresc evadarea cu sufletul la gură, chiorându-se la întinderea sură cu ochii mijiți, cu urechile ciulite. Doar antreprenorul, care a văzut multe la viața lui, rămâne liniștit, sorbindu-și ceaiul.

Trec cinci minute fără vreun semn.

Viața obișnuită își reia cursul.

Apoi răsună un țipăt paralizant, un răcnet care zguduie ceața. Toți câinii de pripas încep să latre.

Când asistentul se întoarce răsufând greu, singur, pe cămașa lui albă se văd picuri de sânge. Scuipă în țărână și se așază fără un cuvânt.

Nimeni nu cutează să i se uite în ochi.

Își isprăvește chaiul, își înfulecă paratha.

Momentul e însemnat cu fierul roșu în creierul lui Ajay.

Negura de peste câmpuri se ridică și se risipește.

Merg ziua întreagă și soarele se face tăios, lumea întreagă arde luată ostatică, trec prin orașele cu răscruci prăfuite, înțesate de camioane și tarabe cu legume.

Unii dintre băieți încep să se foiască de parcă s-ar trezi dintr-un somn indus de tranchilizante, șoptind între ei, încercând să se apere de dogoarea soarelui, de praf și de vânt. Ajay, cu ochii întredeschiși, nu stă de vorbă cu nimeni; încearcă să-și amintească trăsăturile tatălui, ale surorii, ale mamei. Încearcă să-și amintească drumul spre casă. Se trezește după-amiază fără să-și fi dat seama că adormise și vede o metropolă cu bulevarde largi, clădiri grandioase și grădini de flori cu corole în culori vii, o lume pe care o socoate un vis.

Când iarăși se trezește, soarele aproape că a apus; acum se află pe o șosea îngustă ce urcă spre crestele unor munți. Țândări de piatră cad rostogolindu-se de pe versanți și un șir de dealuri domoale se vede în urmă.

Se uită la ochii băieților din cușcă și, în cele din urmă, vorbește.

- Unde suntem?

- În Punjab.

- Și unde mergem?

Unul saltă bărbia.

- Acolo, sus.

- De ce?

- La muncă, zice altul.

*

Ajung în munți seara târziu, urcă anevoie, se târăsc pe serpentine, camioneta suind nu mai iute decât un catâr, motorul opintindu-se contra beznei adânci și torenților ce izbucnesc prin gâuiturile stâncilor. Ajung la loc drept și într-o latură se vede, urmându-i, panglica susurătoare a unui râu. Luna se arată iar, la mărime deplină, bolta înaltă e incandescentă. Însă dedesubtul flotei de nori ce alunecă pe cer e întunecime, sunt forme grotești, puncte de întâlnire conspirative, un univers de umbră, zumzetul motorului. Temperatura scade și băieții se strâng unii într-alții să se încălzească, se cuprind în brațe, oase și cutii toracice zuruind la atingere. Încep apoi orele de lavă ale coșmarului, neînțetatele suișuri și coborâșuri, oră după oră de rotocoale prin văi și curbe în ac de păr, cu aerul atât de rece încât doare, Ajay ținându-se bine în așteptarea virajului următor, a platoului, a înălțării soarelui și întinderii lui asupra râului nevăzut. Așteaptă să fie dus înapoi acasă, să-l trezească mama din somn, să târâie potăi moarte afară din curtea școlii.

Lujerii se întind și noaptea ajunge la capăt, galbenul soarelui se ițește peste creste și moartea albastră care a umplut ceasurile din urmă e izgonită. Lumină pură și victoria răsăritului. Ajay examinează chipurile mișcând din pleoape ale băieților, care se foiesc toropiți în pături. Fețe mai vârstnice: paisprezece ori cincisprezece ani, una mai tânără, de șapte ani, poate. Verifică dacă s-au schimbat. Nu s-au schimbat. Însă au trecut printr-un portal.

Acum nu mai e nici o nădejde că se vor întoarce acasă.

Camioneta oprește pentru micul-dejun la un chioșc de chai săpat precum o grotă într-un versant stâncos, vecin cu un altar dedicat zeității locale. În locul acela

lățimea șoselei e abia suficientă cât să permită trecerea a două vehicule deodată. Alături cu drumul, un râu molatic curge printr-o crevasă adâncă. Asistentul sare din cabină, își dezmoște brațele ridicându-le deasupra capului, aprinde o *beedi* și pășește spre margine, unde pietre văruițe în alb avertizează despre existența prăpastiei. Își curăță unghiile cu briceagul și scuipe în hău. Niște maimuțe care se despăduchează prin preajmă sâsâie furioase, își arată colții și țopăie spre următorul cot al râului.

Băieții sunt tot în cușcă.

Motorul inert e sunetul cel mai gălăgios din lume.

Thekedarul îl salută pe *chai wallah*, care își prepară licoarea într-un vas încăpător, pe o plită cu parafină. Asistentul se întoarce de pe margine și se așază lângă el, deschizând în treacăt cușca. Cei trei bărbați stau la taclale, se țin la curent cu ultimele pățanii de pe șosea.

Asistentul fluieră la băieți.

- Dezmoștiți-vă picioarele, pișați-vă. Altă ocazie n-o să mai aveți prea curând.

Bărbații sunt relaxați, incidentul de la dhaba din dimineața de dinainte a fost uitat deja.

De data asta băieții n-au unde să fugă ori să se ascundă.

Așa că se dau jos și hălăduiesc fără țintă, holbându-se la culoarul din rocă de calcar, trăgând în plămâni cu poftă aerul curat. Ajay aude râul, în afara razei sale vizuale, curgând din acoperișul lumii.

Unul dintre băieți, poate cel mai mic, puștiul de șapte ani, pășește spre margine.

Ajay îl vede oprit acolo, transfigurat, balansându-se chiar pe muchia prăpastiei, cu ochii în jos.

Până ce asistentul îl apucă de braț și-l trage îndărăt. Și iarăși pornesc la drum.

Pe la zece soarele s-a făcut necruțător. Păturile cu care s-au înfolfolit sunt preschimbate în umbrare.

Străbat munții Himalaya.

Scăpați de noapte.

Și mai rătăciți încă.

Se pun la somn.

Pe la mijlocul zilei, camioneta Tempo ajunge într-un târgușor ponosit dintr-o vale înfierbântată, înecată în unsori și motoare, o groapă de gunoi înlăuntrul munților, un ceaun cu jeg. Trec râulețul potopit și îndiguit de gunoaie, a cărui punte joasă de metal e împetrițată cu prapuri de rugăciune. Ies din orașel pe alt drum și urmează printre pini cursul apei. Insule mici și ierboase îi întrerup albia. Către nord, în spațiile dintre arborii cu mireasmă de rășină, se înalță creste înzăpezite. Un nou lanț colosal, un zid alb, de nepătruns. Ajay adoarme iar și îl visează pe tatăl lui cu un coș pe cap; corpul, mai jos, e făcut tăciune.

După-amiază, camioneta se apropie de un oraș mare, cuprins de o pantă împădurită. Străjuiește gura unei văi alungite și abrupte care spintecă până hăt departe pământul. De deasupra se prăvălesc huruitor cascade ce-și fac loc prin stâncărie și se alătură râului capricios, făcându-l sălbatic. Sătenii își spală ru-fele ceva mai în aval, izbind cu țesăturile în bolovani. Camioneta trece de o curbă, și râul e astupat de desișul pinilor. Străbat serpentinele pe lângă căscioare de lemn îngrijite și în cele din urmă opresc într-un spațiu de parcare dintre copaci.

Și uite-așa, cât ai bate din palme, motorul amuțește, o întristare nouă - băieții dau din pleoape nedumeriți și se ridică nesiguri, ca navigatorii ajunși la țarm după luni petrecute pe mare.